

«ՆԵՄԵՍԻՍ» ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Երիտթուրք պարագլուխները Առաջին Համաշխարհային Պատերազմին թուրքիոյ պարտութենէն ետք Գերմանիա փախան: 1918 Դեկտեմբեր 16-ին անոնց դատավարութիւնը սկսաւ եւ Թալէաթը, Էնվերը, Նազըմը, Ճեմալն ու անոնց յանցակիցները մեղադրուեցան Օսմանեան Կայսրութիւնը պատերազմի մէջ ներքաշելու, քրիստոնէայ հպատակներու ջարդի եւ տեղահանութեան կազմակերպման մէջ: Դատավճիռի համաձայն՝ 31 մեղադրեալներէն

Թալէաթը, Էնվերը, Նազըմը եւ Ճեմալը մահապատիժ ստացան:

Դատավճիռէն փախած յանցագործներուն պատիժը իրականացնելու նպատակով Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը 1919-ին, Երեւանի մէջ գումարուած 9-րդ Ընդհանուր Ժողովին մշակեց թուրք ջարդարարները պատժելու «Նեմեսիս» ծրագիրը:

Երիտթուրք ոճրագործները կը խուսափէին հայ ժողովուրդի ոչնչացումը կազմակերպելու եւ իրագործելու պատիժէն, եթէ չըլլային հայ երիտասարդ վրիժառուները եւ «Նեմեսիս» գործողութիւնը:

Յունական դիցաբանութեան մէջ Նեմեսիսը վրիժառութեան աստուածուհին էր:

1921 Մարտ 15-ը հայ ժողովուրդի մեծագոյն դահիճներէն Թալէաթ փաշայի կեանքին վերջին օրն էր:

Սողոման Թեհլիրեան այսպէս կը նկարագրէ Թալէաթի կեանքին վերջին ժամը.

Ռուբինեան թագաւորութեան անկումէն ետք 1375-ին, Հայաստան ինկաւ թուրքերու եւ պարսիկներու ի շ խ ա ն ո թ ե ա ն տակ: Անոնք իրարու միջեւ բաժնեցին Հայաստանը: Հետզհետէ հայ ժողովուրդը ենթարկուեցաւ անտանելի պայմաններու, հալածանքներու եւ մասնակի կոտորածներու:

1828-1829 ին տեղի կ' ունենան ռուս-պարսկական եւ ռուս-թրքական պատերազմները, որոնցմէ յաղթական դուրս կու գան ռուսերը: Ասիկա նոր էջ մը կը բանայ հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ, որովհետեւ Հայաստան կ' իյնայ մէկ կողմէն՝ օսմանեան թուրքիոյ եւ միւս կողմէ՝ ցարական Ռուսաստանի իշխանութեան տակ: Մէկ տարբերութիւն կար սակայն: Մինչ Արեւելեան Հայաստանի հայութիւնը կը վայելէր կրօնական-բարոյական ազատութիւն, արեւմտահայութիւնը կը հիւժժէր օսմանեան տիրապետութեան տակ: Կեանքը անտանելի էր գաւառի հայութեան համար: Միշտ գողութիւններ, առեւանգումներ եւ սպանութիւններ կ' ըլլային: Այս վիճակէն դուրս գալու համար հայ ազգային գործիչները բարեկարգումներ պահանջեցին Սուլթանէն եւ Եւրոպական պետութիւններէն: Այդ բարեկարգումներու ծրագիրը անցաւ զանազան հանգրուաններէ՝ Սան Սթեֆանոյի դաշնագիր, Պերլինի վեհաժողով: Հայկական Հարցը Արեւմտեան Հայաստանի ազատագրումն ու սեփական պետականութիւն ունենալու հարցն էր:

Հայկական Հարցը այսօր ծանօթ է Հայ Դատ անունով: Աշխարհի տարածքին հայեր ամէն տեղ կ' աշխատին ծանօթացնել Հայ Դատը օտարներուն: Հայ Դատի նպատակն է 1915 ին Օսմանեան Կայսրութեան իրագործած հայ ժողովուրդի ցեղասպանութեան թուրքիոյ կողմէ ճանաչումն ու վնասներու հատուցումը, Արեւմտեան Հայաստանը բռնագրաւուած հողերու ազատագրումը, Արցախի Հանրապետութեան եւ Ջաւախքի միացումը Հայաստանի Հանրապետութեան:

1 5

ՄԵՐ ՊԱՊԵՆԱԿԱՆ ԻՐԱՌՈՒՆԲՆԵՐԸ ԿԸ ՅԻՇԵՆՔ ՈՒ ԿԸ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ

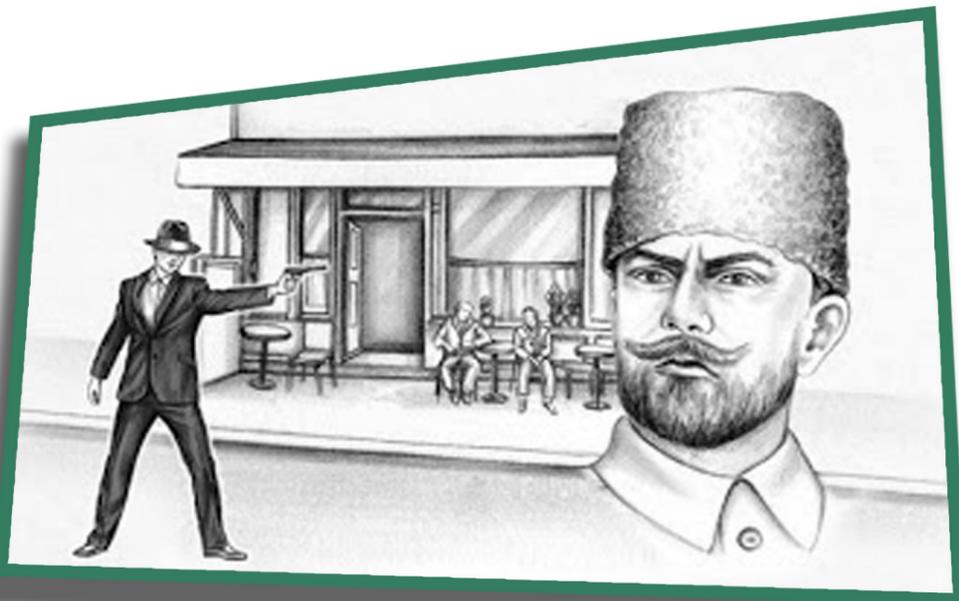

ԹԻՒԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՅ՝ ՈՒԹԱ ԿԱՌԵԱՆ-ՏԻՔՄԻՔԵԱՆ
ՆԿԱՐԱԶԱՐՈՒԵՅ՝ ՈԱՅՅԻ ՔԵՇՈՇԵԱՆ

«Առտու սովորականէն շուտ արթնցայ, արեւին շողերը արդէն

1 հասած էին դիմացի շէնքի պատուհանին: Հագիւ թէյս վերջացուցի եւ կ'ուզէի բազկաթոռը պատուհանին մօտեցնել, երբ յանկարծ թալէաթ սկատեցի դիմացի շէնքի պատշգամը: Քարացայ: Ա՞ն էր արդեօք: Այո՛: Ան մէկ երկու քայլ առաջ անցաւ, ուշադիր զննեց մայթը՝ նախ վեր, ապա վար ու կարծես ինչ որ միտքերու ծանրութեան տակ՝ գլուխը կախ: Թէեւ հինգ վեց տարի անցեր էր թալէաթի գործած ոճիրներէն բայց վախը անբաժան մնացած էր թալէաթէն: Ժամացոյցին նայեցայ 10-ն էր, զէնքը առի եւ պատրաստուեցայ դուրս ելլելու: Յանկարծ ան երեւցաւ դրան մօտ եւ փիղի պէս ծանրօրէն սկսաւ վար իջնել: Նախազգացումս կ'ըսէր, որ այս անգամ պիտի չկրնայ ազատիլ ձեռքէս: Դիմացի մայթը հաւասարուեցայ թալէաթին, արագ քայլերով բաւական առաջացայ, անցայ նոյն մայթը, ուրկէ կը քալէր ան: Ետ դարձայ: Քիչ քիչ իրարու կը մօտենայինք: Ան կու գար ձեռնափայտը ճօճելով: Պզտիկ տարածութիւն մը մնացած՝ զարմանալի հանդարտութիւն մը զգացի: Երբ հաւասարուեցանք թալէաթի հետ շէշտակի նայեցաւ ինծի, փորձեց խուսափիլ, բայց զէնքը դուրս քաշելս ու զլխուն պարպելս մէկ եղաւ: Թալէաթ երեսին վրայ գետին ինկաւ:»

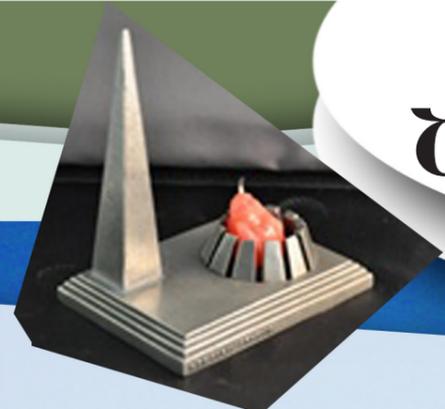

Mathematical puzzles using various icons:

- 3 roosters + 3 roosters + 3 roosters = 6
- 1 kitten + 1 rooster = 7
- 1 horse - 1 kitten = 76
- 1 horse + 1 kitten + 1 rooster = ?
- 3 caterpillars = 21
- 2 clocks + 1 caterpillar = 19
- 1 flower + 1 clock + 1 caterpillar = 15
- 1 caterpillar + 1 flower x 1 clock = ?
- 3 leaves + 3 leaves + 3 leaves = 15
- 1 caterpillar + 1 caterpillar + 1 caterpillar = 9
- 3 apples + 3 apples + 3 apples = 30
- 1 caterpillar x 1 leaf - 1 apple = ?

Գտի՛ր լուծումները:

ԻՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԻ ԾԻԾԵՆԱԿԱՎԵՆՐԻԷ

1965 թուականի Ապրիլ 24-ին Ցեղասպանության 50-րդ տարելիցին, Երևանի մեջ կազմակերպուեցան զանգուածային ցոյցեր, որոնց արդիւնքով 1965 Մարտ 16-ին ընդունուեցաւ Հայոց Ցեղասպանութեան զոհերու նուիրուած յուշարձանը հիմնելու որոշումը:

Յուշարձանի շինարարութիւնը իր աւարտին հասաւ 1967 Նոյեմբեր 29-ին:

Ծիծեռնակաբերդը կառուցուած է Երևանի համանուն բլուրին վրայ: Յուշահամալիրը դարձած է համայն հայութեան ուխտատեղի: Ամեն տարի Ապրիլ 24-ին հարիւր հազարաւոր հայեր եւ օտարներ կը բարձրանան այնտեղ՝ յարգանքի տուրք մատուցելու 1915 թուականին թրջական կառավարութեան իրագործած Հայոց Ցեղասպանութեան զոհերուն:

Ծիծեռնակաբերդի յուշահամալիրը բաղկացած է երեք հիմնական կառոյցներէ՝ Յաւերժութեան տաճար «Վերածնունդ Հայաստան», Յուշասիւն եւ Յուշապատ:

Յաւերժութեան տաճարը բաղկացած է 12 քարէ սալերէ, որոնք դասաւորուած են շրջանակաձեւ կորացած դէպի ներս: 12 թիւը ընտրուած է՝ հիմք ունենալով երկրաչափական օրէնքները, անոնք կը խորհրդանշեն խոնարհուող ժողովուրդը եւ որեւէ կապ չունին Պատմական Հայաստանի նահանգներու հետ: Երջանի կէդրոնը յաւերժական կրակն է:

44 մեթր բարձրութեամբ սիւնը կը խորհրդանշէ հայերու վերածնունդը: Երկու մասէ կազմուած բարձր սիւնը ժողովուրդին մօտ տարբեր բացատրութիւններ ունի: Մէկ մասին կարծիքով կը խորհրդանշեն Արեւելեան եւ Արեւմտեան Հայաստանները, այլոց կարծիքով՝ Մեծ ու Փոքր Մասիսները:

Յուշարձանին շուրջը տարածուող այգիին մէջ կը գտնուի 100 մեթր երկարութեամբ պատ, որուն վրայ փորագրուած են ջարդերու ենթարկուած քաղաքներու եւ գիւղերու անունները:

1995 թուականին յուշահամալիրի տարածքին բացուեցաւ փոքր ստորգետնեայ թանգարան, ուր կարելի է գտնել տեղեկութիւններ 1915 թուականի իրադարձութիւններուն մասին: Թանգարանին մօտ կը գտնուի պուրակ մը, ուր օտարերկրեայ պաշտօնեաները Ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակին կը տնկեն ծառեր:

Համալիրին մօտ կայ նաեւ խաչքար մը՝ ի յիշատակ 1988 թուականին Սումկայիթի մէջ կազմակերպուած հայերու ցեղասպանութեան զոհերուն:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԵՎԻՐԵԱՆԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՆԸ

Թեհիրեան ծնած է 2 Ապրիլ 1896-ին Արեւմտեան Հայաստանի Դարա-նադեաց գաւառի Բագառիճ գիւղը, Երզնկայի մօտակայքը: Թեհիրեանի ընտանիքը զոհ գացած էր Հայոց Ցեղասպանութեան: Թալեաթ փաշան ահաբեկել էր Թեհիրեան ձերբակալուեցաւ, սակայն 1921 Յունիս 3-ին ազատ արձակուեցաւ:

Դատաւոր.- Դուք ձեզ ինչո՞ւ յանցաւոր չէք համարեր:

Թեհիրեան.- Ինքզինքս յանցաւոր չեմ համարեր, որովհետեւ խիղճս հանգիստ է:

Դատաւոր.- Ինչո՞ւ խիղճդ հանգիստ է:

Թեհիրեան.- Ես մարդ սպանեցի, բայց մարդասպան չեմ:

Դատաւոր.- Թալեաթ փաշան կուզէի՞ք սպանել:

Թեհիրեան.- Այս հարցումը չհասկցայ: Ես արդէն սպանած եմ զինք:

Դատաւոր.- Կ'ուզեմ ըսել՝ զինք սպանելու ծրագիր ունէի՞ք:

Թեհիրեան.- Ես որեւէ ծրագիր չունէի:

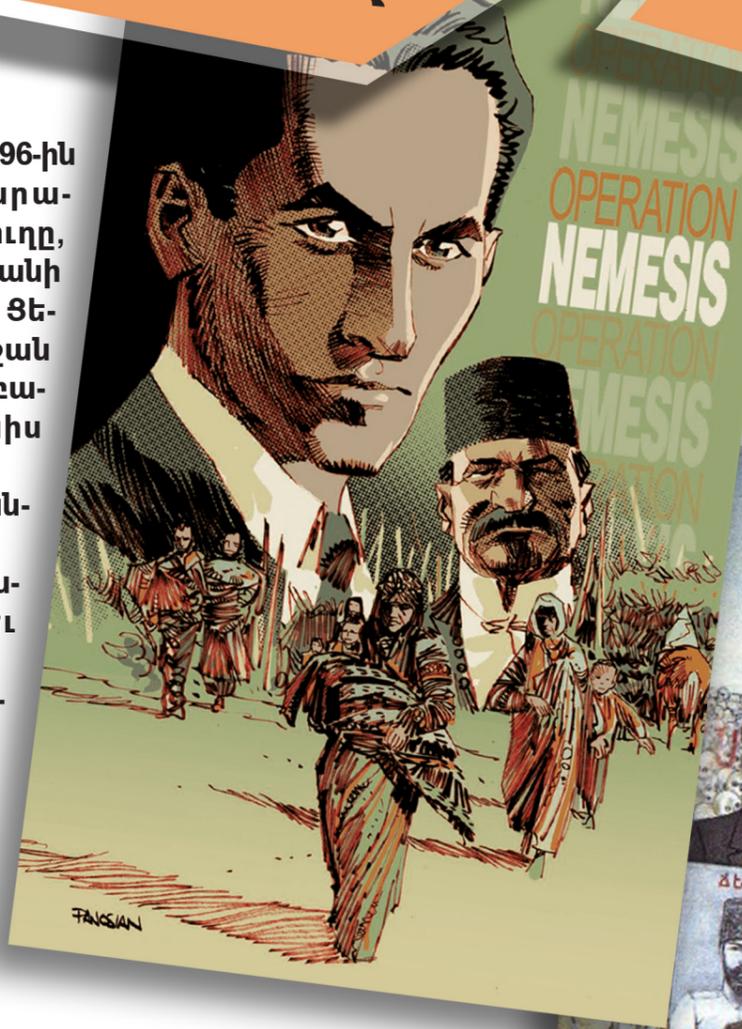
Դատաւոր.- Ե՞րբ արթնցաւ այդ գաղափարը:

Թեհիրեան.- Դեպքէն մօտ երկու շաբաթ առաջ ինքզինքս շատ վատ կը զգայի, ջարդի պատկերները աչքիս առջեւն էին: Մօրս դիակը տեսայ: Այդ դիակը ոտքի ելաւ եւ ըսաւ ինծի, դուն տեսար, որ Թալեաթը այստեղ է ու անտարբե՞ր կը մնաս:

Դատաւոր.- Իսկ դուք ի՞նչ ըրիք:

Թեհիրեան.- Յանկարծ արթնցայ եւ որոշեցի այդ մարդը սպանել:

Գերմանական դատարանը ազատ արձակեց Թեհիրեանը: Ան տեղափոխուեցաւ Պելկրատ, ապա հաստատուեցաւ Ֆրեդ-սօ, ուր մահացաւ 1960-ին:

ԹՈՒՐԷ ԶԱՐԴԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՐԻՄ ՊԱՏԻԺԸ

1920 Յունիս 19-ին, Արամ Երկանեանի ձեռամբ ահաբեկուեցաւ Ատրպայեճանի նախկին վարչապետ Ֆաթալի Խան Խոյսկին:

1920 Յունիսի 19-ին, Արամ Երկանեանը Թիֆլիսի մէջ ահաբեկեց Շուշիի եւ Պաքուի հայերու ջարդերուն հիմնական պատասխանատուներէն Հասան Բէկ Աքաւըր:

1921 Մարտ 15-ին, Սողոմոն Թեհիրեան Պերլինի մէջ ահաբեկեց Հայոց Ցեղասպանութեան գլխաւոր կազմակերպիչ Թալեաթ փաշան:

1921 Յունիս 18-ին, Միսաք Թորլաքեան Կ.Պոլսոյ մէջ ահաբեկեց Ատրպայեճանի ներքին գործերու նախկին նախարար Պաքուի հայերու ջարդարար Պեհպուտ Խան Ջիվանշիրը:

1921 Դեկտեմբեր 5-ին, Արշաւիր Շիրակեան Հռոմի մէջ ահաբեկեց Սահիտ Հալիմ փաշան:

1922 Ապրիլ 17-ին, Արշաւիր Շիրակեան ու Արամ Երկանեան Պերլինի մէջ ահաբեկեցին ճեմալ Ազմին ու Պեհետտին Շաքիրը:

1922 Յունիս 22-ին, Արտաշէս Տէր Պօղոսեան եւ Ստեփան Ծաղիկեան, Թիֆլիսի մէջ ահաբեկեցին Թուրքիոյ ռազմածովային ուժերու նախկին նախարար ճեմալը:

